FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. FEDERICO MANCINI

fremsat den 10. juni 1986 *

Høje Domstol.

1. Som bekendt fastsættes det i artikel 31 i Bruxelles-konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i civile sager, herunder handelssager, at »de i en kontraherende stat trufne retsafgørelser, som er eksigible i den pågældende stat, kan fuldbyrdes i en anden kontraherende stat, når de på begæring af en berettiget part er forsynet med fuldbyrdelsespåtegning i sidstnævnte stat«. Endvidere bestemmes det i artikel 33, stk. 1, at »fremgangsmåden ved fremsættelse af begæringen afgøres efter lovgivningen i den stat, som begæringen rettes til«, samt i bestemmelsens stk. 2, at »den, som fremsætter begæringen, skal vælge en processuel bopæl i retskredsen for den ret, som begæringen er indgivet til. Såfremt lovgivningen i den stat, som begæringen rettes til, ikke har regler om sådant valg af bopæl, skal den, som fremsætter begæringen, udpege en procesfuldmægtig«.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen går tilbage til den 27. juli 1982. På det tidspunkt meddelte Rechtbank van Eerste Aanleg, Antwerpen, fuldbyrdelsespåtegning på en dom afsagt af Landgericht Duisburg, der tilpligtede F. Carron, der er belgisk statsborger, at betale 5 240 000 DM i erstatning for en skade, Forbundsrepublikken Tyskland havde lidt. En begæring om genoptagelse blev ikke taget til følge og F. Carron indgav kassationsanke under anbringende af, at proceduren var ugyldig. Artikel 33, stk. 1 og 2, kræver nemlig efter hans opfattelse, at valg af processuel bopæl skal ske på tidspunktet for begæringen og under alle omstændigheder forinden fuldbyrdelsespåtegning meddeles. Forbundsrepublikken Tyskland havde imidlertid først opfyldt denne forpligtelse i retskredsen for Rechtbank van Eerste Aanleg på det tidspunkt, afgørelsen blev forkyndt.

Dette er baggrunden for de stillede spørgsmål.

Belgiens Cour de cassation, der skal afgøre en tvist vedrørende anvendelsen af sidstnævnte bestemmelse, anmoder Domstolen om præjudicielt at afgøre: a) hvorvidt tidspunktet for og iværksættelsen af valg af processuel bopæl som omhandlet i artikel 33, stk. 2, er bestemt af lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten og hvorvidt også sanktionen er bestemt af lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten; b) i benægtende fald på hvilket tidspunkt og på hvilken måde skal valget af processuel bopæl ske og hvilken er den eventuelle sanktion.

2. Skriftlige indlæg er blevet indgivet af appellanten i hovedsagen, Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, Forbundsrepublikken Tyskland og Det forenede Kongerige. To opfattelser er blevet gjort gældende. Ifølge Kommissionen og F. Carron er kravet om valg af processuel bopæl og fremgangsmåden til opnåelse af fuldbyrdelsespåtegning, som kravet er en del af, af fællesskabsretlig karakter. Den nationale ret kan således ikke på spørgsmålet bringe sine egne processuelle regler i anvendelse, idet reglernes ensartethed herved vil

* Oversat fra italiensk.

gå tabt. Kravene om enkelthed og hurtighed, som ligger til grund for konventionens bestemmelser, indebærer endvidere, at valget af processuel bopæl normalt må ske ved begæringens indgivelse; sker dette ikke, udsætter den pågældende sig for til egen skade at gøre proceduren omsonst.

Regeringerne for Forbundsrepublikken Tyskland og Det forenede Kongerige indtager det modsatte standpunkt. Efter deres opfattelse er det klart, at kravet om valg af processuel bopæl har fælles karakter. Tidspunktet og formerne herfor og sanktionen for ikke iagttagelsen heraf henhører derimod under »fremgangsmåden« og må derfor bestemmes efter lovgivningen i den stat, som begæringen rettes til. Dette fremgår af artikel 33, stk. 2, der bestemmer, at »såfremt lovgivningen i den stat, som begæringen rettes til, ikke har regler om et sådant valg af bopæl« ... (og følgelig heller ikke om tidspunktet og formen herfor), »skal den, som fremsætter begæringen, udpege en procesfuldmægtig«.

Under alle omstændigheder forudsætter ordningen i konventionen ikke, at valg af processuel bopæl sker samtidig med begæringen. Før afgørelsen om fuldbyrdelsespåtegning forkyndes, kan den part, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, nemlig ikke »fremsætte bemærkninger«, og har følgelig heller ikke nogen interesse i at have kendskab til, hvor den part, der fremsætter begæringen har valgt bopæl.

3. Appellantens og Kommissionens argument er ikke holdbart. Det er tilstrækkeligt at henvise til, at i betragtning af de betydelige garantier, der ydes den sagsøgte i den oprindelige proces, har konventionens fædre ment, at det var rimeligt at sikre den part, der søger at fuldbyrde en dom, en hurtig procedure: efter sin art giver denne ikke domfældte mulighed for at fremsætte nye indsigelser og den begrænser rettens opgave til alene at foretage en undersøgelse ud fra hensynet til ordre public. Efter at have udelukket henvisning til fuldbyrdelsesstatens lovgivning, der ikke altid sikrer domhaveren de nævnte fordele, har konventionens fædre valgt at gennemføre en ensartet ordning. Af de forskellige ordninger, der kom i betragtning, har de valgt en fremgangsmåde på grundlag af en begæring, netop fordi den gør det muligt for retten at træffe afgørelse vedrørende en sådan på grundlag af de dokumenter, domhaveren fremlægger for retten og uden at høre den anden part.

Kortfattet kan man sige, at de væsentligste bestanddele i den procedure, konventionen hjemler, består af: a) en begæring, som skal indgives til retten på den parts bopæl, mod hvem fuldbyrdelsen begæres (artiklerne 31 og 32); b) kravet om valg af processuel bopæl i retskredsen for den ret, som begæringen er indgivet til (artikel 33, stk. 2); c) afgørelsen om meddelelse af fuldbyrdelsespåtegning, som vedkommende justitssekretær straks drager omsorg for at meddele til den, der har fremsat begæringen (artikel 35).

Hvad angår reglerne om tidspunkt og form for disse akter, har lovgiveren imidlertid valgt ikke at fastsætte særlige bestemmelser herom, idet bestemmelsen heraf overlades til »lovgivningen i den stat, som begæringen rettes til«. Dette gælder udtrykkeligt for så vidt angår begæringen (artikel 33, stk. 1) og meddelelsen om afgørelsen vedrørende begæringen (artikel 35), dvs. de akter, der indleder og afslutter proceduren. Det er imidlertid åbenbart, at det samme må gælde valget af processuel bopæl. I øvrigt følger dette af bestemmelsens ordlyd, som med rette gjort gældende af de regeringer, der har afgivet indlæg, og af det i Jenard-rapporten anførte (EFT C 59 af 5.3.1979, s. 49 under artikel 33, afsnit 2 og 6) og af en enkel modsætningsslutning: såfremt lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten ikke indeholder regler om valg af processuel

bopæl, kan det skridt, der træder i stedet herfor, dvs. udpegelsen af en procesfuldmægtig, kun ske i overensstemmelse med de former, der i den nationale lovgivning er fastsat for processkridt *intuitu personae*.

Med hensyn til sanktionen forekommer det mig hensigtsmæssigt at sondre mellem den manglende iagttagelse af kravene i artiklerne 32 og 33 og den manglende iagttagelse af reglerne om den rette fremgangsmåde i denne forbindelse i *lex fori*. I det første tilfælde skal retten afvise begæringen som stridende imod de nævnte to bestemmelser (se Jenard-rapporten, under artikel 34), i det andet tilfældet skal retten gå frem efter sin egen lovgivning. I forhold til konventionen giver dette en bedre kontrol ved retten, der har et indgående kendskab til de interne regler om processuelle skridt. I øvrigt er det også vigtigt for den, der fremsætter begæringen, at iagttage disse regler, idet han ellers risikerer at sætte det resultat, han søger opnået, på spil.

Herefter kan der kun svares bekræftende på det første spørgsmål. Det andet spørgsmål bliver således uden betydning.

4. På grundlag af de anførte skal jeg foreslå, at de spørgsmål Belgiens Cour de cassation har forelagt ved kendelse af 14. juni 1982 i sagen mellem F. Carron og Forbundsrepublikken Tyskland, besvares således:

Artikel 33, stk. 2, i konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, skal fortolkes således, at bestemmelsens krav om valg af processuel bopæl skal være opfyldt efter de regler, der er fastsat i fuldbyrdelsesstatens lovgivning. Denne lovgivning er også bestemmende for de processuelle følger af deres tilsidesættelse.